

Nr 1220

Av herr **Hermansson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:t proposition nr 115, angående komplettering av riksstatsförslaget för budgetåret 1969/70, m. m.

(Lika lydande med motion nr 1060 i Första kammaren)

Den reviderade finansplan för år 1969, som framlagts i proposition nr 115, visar att den svenska ekonomin befinner sig i en starkt uppåtående konjunkturfas. Bruttonationalprodukten väntas öka med ca 4,5 % mot ca 3,5 % under 1968. Investeringskurvan för det privata näringslivet har vänt uppåt. Totalt förutses för näringslivets fasta investeringar en uppgång med 6,5 % under 1969 mot en nedgång med drygt 3 % under 1968. Industriinvesteringarna förutses öka med ca 6 %, varav maskininvesteringarna med ca 9,5 %. Efterfrågan på arbetskraft är hög i betydande delar av landet och väntas stiga ytterligare. Den svenska exporten förutses öka med 8 % och importen till Sverige med drygt 7,5 %. Underskotten i handelsbalans och bytesbalans beräknas minska.

För den statliga budgetpolitikens del väntas en betydligt starkare ökning av inkomsterna än regeringen tidigare räknat med. Jämfört med de kalkyler som redovisades i statsverkspropositionen beräknas nu en statsfinansiell förstärkning med ca en halv miljard kr. innevarande budgetår och närmare en miljard kr. nästa budgetår. Beräkningarna är ännu ofullständiga, men klart förefaller vara att en minskning av statens upplåningsbehov kan förutses.

Den kapitalistiska högkonjunkturen bygger emellertid på motsättningar som den ytterligare skärper. Klyftorna växer mellan arbete och kapital, såsom framgår av uppgifterna om de starkt ökade aktiebolagsvinsterna och den starka kursuppgången på fondbörsen. Samtidigt kvarstår eller förvärras löntagarnas och särskilt låglönegruppernas svåra läge. Klyftan växer också mellan olika regioner, eftersom efterfrågan på arbetskraft icke överallt är hög, utan arbetslösheten i skogslänen tvärtom är högre än förra året.

Behovet av åtgärder för att säkra sysselsättning och inkomst åt alla medborgare och för att skapa en mera jämlik fördelning av inkomster och förmögenheter minskar sålunda inte med den kapitalistiska högkonjunkturen. Behovet av genomgripande åtgärder ökar tvärtom starkt.

En rad förslag om åtgärder för en bättre regionpolitik och för en om-

fördelning av skattebördan till förmån för de lägre inkomsttagarna har redan ställts i motioner av den kommunistiska gruppen vid riksdagens början. Vi erinrar beträffande regionpolitiken om motioner med krav om statliga initiativ för utbyggnad av näringslivet i norrlandslänen (II: 316 och I: 282 samt II: 304 och I: 272), i Bergslagen (II: 97), i Värmland (II: 383) och i sydöstra Sverige (II: 156 och I: 137 samt II: 140 och I: 121). När det gäller skattepolitiken har förslag ställts om höjd skatt på stora förmögenheter, arv och gåvor (II: 794 och I: 710), skärpt beskattning av aktie- och markvärdevinster (II: 306 och I: 277), allsidig utredning av företagsbeskattningen (II: 795 och I: 711), ändrad kostnadsfördelning så att staten i huvudsak övertar kommunernas skolutgifter samt landstingens utgifter för övertagande av sjukvårdsuppgifter (II: 368 och I: 326), minskning av skattebördan för lägre inkomsttagare genom ökning av schablonavdraget för kommunal skatt (II: 793 och I: 712) och förbättrade skattebestämmelser för ensamstående med barn (II: 236). Avslag har vidare, med hänvisning bl. a. till att avskrivningsreglerna för företagen redan är mycket fördelaktiga, yrkats på proposition nr 100 med förslag till ändrade avskrivningsregler vid inkomstbeskattningen för rörelse- och hyresfastigheter.

I dagens läge ser vi det med hänsyn till de utvecklingstendenser som redovisats bl. a. i kompletteringspropositionen såsom trängande nödvändigt:

- 1) att säkra sysselsättning för skogslänens befolkning genom en förbättrad regionpolitik som grundas på anläggande av nya statsägda företag,
- 2) att hårdare driva fackföreningsfolkets krav på allmänna löneförbättringar och särskilt stora förbättringar för de lågavlönade,
- 3) att genomföra en demokratisk skattepolitik som bl. a. innebär skattesänkningar för låginkomsttagarna vilket underlättas av de ökade statsinkomsterna,
- 4) att reglera kapitalinvesteringarna i stället för att som regeringen föreslagit ge bolagen en allmän skatteförmån genom ännu gynnsammare avskrivningsregler.

I anslutning till proposition nr 115 ställer vi två konkreta förslag. Det första gäller beskattningen av låginkomstgrupperna. I särskild motion (II: 793 och I: 712) har vi, som ovan redan erinrats, föreslagit en höjning av det s. k. schablonavdraget för kommunal skatt till 3 000 kr. för ensamstående och 6 000 kr. för makar och s. k. ofullständiga familjer. Oavsett om riksdagen bifaller detta förslag anser vi ytterligare skattelindringar vara trängande nödvändiga för låginkomstgrupperna. Dessa har hårt drabbats dels av den starka ökningen av kommunal- och landstingsskatterna, dels av den indirekta beskattningens ökade tyngd. Olika vägar kan användas för en lindring av skattetrycket på dessa grupper. Lättnader kan göras i den indirekta beskattningen t. ex. genom att vissa nödvändiga varor såsom livsmedel undantages från mervärdesskatt. Man kan också generellt sänka mervärdesskatten. Den kommunala utdebiteringen kan minskas genom att staten

övertar kommunal- och landstingsutgifter eller genom ökade bidrag till skatteutjämning. Den kommunala beskattningen kan också reformeras genom att den göres progressiv. En ytterligare väg är att använda metoden med s. k. negativ inkomstskatt. Bifall till motionerna II: 793 och I: 712 betyder en omedelbar skattelättnad för låginkomstgrupperna. Riksdagen bör emellertid dessutom enligt vår mening uttala sig för en snabbt genomförd skattesänkning för låginkomstgrupperna och av regeringen begära förslag till höstriksdagen om utformningen av en sådan skattereform.

Det andra förslaget gäller bolagsbeskattningen. Den starka ökning som i år redovisas av aktiebolagens vinster visar enligt vår mening att en skärpning av den statliga inkomstskatten för svenska aktiebolag m. m. är befogad. Denna skärpning kan lämpligen, i avvaktan på förslag från den av oss i motionerna II: 795 och I: 711 begärda allsidiga utredningen om företagsbeskattningen, ske genom uttagande av en extra bolagsskatt på förslagsvis 10 procent av den beskattningsbara inkomsten.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs,

att riksdagen vid behandling av proposition nr 115 år 1969 måtte besluta

att uttala sig för en snabbt genomförd skattesänkning för låginkomstgrupperna samt av regeringen begära förslag till höstriksdagen om utformningen av denna skattereform,

att tills vidare uttaga en extra bolagsskatt på 10 procent av den beskattningsbara inkomsten, samt

att i övrigt i skrivelse till regeringen ge till känna vad i denna motion anförts.

Stockholm i maj 1969

C. H. Hermansson (vpk) Eivor Marklund (vpk) Gunvor Ryding (vpk)
